

Ruda Śląska, 30.04.2021

Recenzja

rozprawy doktorskiej
lek. Justyny Filipowskiej

Uwarunkowania skuteczności leczenia mięśniaków macicy metodą termoablacji ultradźwiękowej HIFU w obrazie rezonansu magnetycznego

Przedstawiona do recenzji dysertacja **lek. Justyny Filipowskiej** „Uwarunkowania skuteczności leczenia mięśniaków macicy metodą termoaablacji ultradźwiękowej HIFU w obrazie rezonansu magnetycznego” porusza istotne zagadnienie kliniczne. Mięśniaki macicy to najczęściej występujące łagodne guzy narządu rodne. Przyczyny ich powstawania nie są dokładnie znane, znane są natomiast objawy i konsekwencje – wpływ na jakość życia, płodność, inne narządy i układy organizmu. Ryzyko zezłośliwienia zmian mięśniakowatych macicy jest minimalne, jednakże jedynym skutecznym sposobem leczenia są procedury operacyjne, które często nie są akceptowane przez pacjentki. Trwają więc intensywne poszukiwania zachowawczego sposobu leczenia mięśniaków pozbawionego niechcianych skutków takich jak niepłodność, wtórny brak miesiączki czy zaburzenia statyki narządu rodne. Jedną z takich metod jest termoaablacja ultradźwiękowa (HIFU) a oceniana praca porusza ważny temat oceny skuteczności tej metody.

Praca zawarta została na 116. stronach, zawiera 38 tabel, 78 rycin i 83 pozycji piśmiennictwa. Układ pracy jest typowy dla rozpraw doktorskich.

We wstępie Autorka przedstawiła kliniczne podłoże pracy, podstawy teoretyczne poruszanego zagadnienia i opisała krótko wszystkie znane czynniki i markery wpływające proces diagnostyczny mięśniaków macicy. Opisy poszczególnych zagadnień są zwarte, co dobrze służy proporcjom pracy. Wstęp

dobrze wprowadza czytelnika w problematykę dysertacji i świadczy o nowoczesnym, wielopłaszczyznowym spojrzeniu na zagadnienie. Jedynie podrozdział o leczeniu operacyjnym mógłby być nieco obszerniejszy i nowocześniejszy. Zwracam również uwagę, że zgoda Komisji Bioetycznej powinna dotyczyć całego badania a nie, jak sugeruje Autorka, jedynie zabiegu HIFU.

Metodyka badań opisana jest szczegółowo, niestety Doktorantka nie zawarła w niej jasnych kryteriów włączenia i wyłączenia z badania, co powoduje pewną trudność w orientacji. Badaniami objęto ostatecznie dość dużą grupę pacjentek co podnosi wartość pracy.

Cele pracy są obszerne i wielowątkowe, wydaje się jednak, że dla przejrzystości pracy warto by było przedstawić je w sposób mniej skomplikowany, co pozytywnie wpłynęłoby na przejrzystość protokołu badań. Wyniki zostały przedstawione w postaci zestawień tabelarycznych oraz wykresów w sposób staranny i bardzo rozbudowany. Sposób prezentacji i treść pozostają w harmonii. Zaznaczyć należy, że zastosowane wieloczynnikowe metody statystyczne również stanowią o nowoczesności prowadzonych badań i analizy ich wyników. Uwagi krytyczne dotyczą stosowanych przez Doktorantkę określeń typu „aż” i „tylko” w odniesieniu do wyników, co podbarwia je „emocjonalnie”. W pracy naukowej przedstawia się wyniki unikając takiego podejścia. Zdecydowanie należy zmienić sformułowania typu „Analizowana zależność jest na granicy istotności statystycznej” (zawarte np. na stronie 49). Istotność statystyczna dotyczy różnic i nie może być „na granicy”. Punkt odcięcia istotności statystycznej w badaniach biologicznych jest jasno określony a analizowane różnice są istotne statystycznie albo nie. Część analizy dotycząca jakości życia oparta jest na prostym podziale tego parametru przyjętym przez Autorkę. Sugeruję zastosować profesjonalny kwestionariusz do oceny jakości życia przed publikacją tej części badań w recenzowanych czasopismach.

Dyskusja stanowi szczegółowy przegląd literatury poświęconej analizowanej tematyce. W tej części Doktorantka porównała uzyskane przez siebie wyniki z dostępnymi w aktualnym piśmiennictwie, wykazując jego dogłębną znajomość. Opinie przez Doktorantkę formułowane są ostrożnie, co świadczy o pragmatycznym i rzetelnym podejściu do nauki. Autorka przedstawia swoje wyniki w wielu aspektach starając się jak najlepiej porównać prowadzone przez siebie badania z danymi z literatury. Wywód naukowy jest logiczny i spójny. Autorka wykorzystała 83 pozycji

piśmiennictwa, głównie anglojęzycznego. Dyskutowane wyniki innych autorów interpretowane są prawidłowo i logicznie porównywane z rezultatami badań Doktorantki. Praca obrazuje w dokładny sposób przydatność analizowanych parametrów praktyce klinicznej. Wnioski odzwierciedlają wyniki otrzymane w pracy. W uporządkowany sposób opisują rezultat przeprowadzonych doświadczeń. Świadczą o prawidłowej interpretacji analizowanych zagadnień. Wnioski te wydają się mieć wartość kliniczną. Warto jednak przerehabilitować wniosek 7, który w mojej opinii jest powtórzonym wynikiem.

Przedstawiona do oceny praca w pełni spełnia warunki rozprawy na stopień doktora nauk medycznych określone w art. 13 ust. 1 Ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym (...) z dnia 14 marca 2003 roku (Dz. U. 2017 poz. 1789). Autorka wykazała bardzo dobre opanowanie warsztatu naukowego. Na podkreślenie zasługuje fakt, że recenzowana dysertacja stanowi jedną z nielicznych prac w Polsce podejmujących w sposób nowoczesny zagadnienie kwalifikacji do leczenia mięśniaków macicy nowoczesną, rzadko stosowaną, zachowawczą metodą. Niewielkie uchybienia edytorskie i językowe (niepotrzebny podział wersu w połowie zdania na stronie 10, użycie słowa „manewracje”, które nie występuje w Słowniku Języka Polskiego (str. 71), niepotrzebne, archaiczne określenia łacińskie w nawiasach) nie umniejszają wartości naukowej i merytorycznej pracy.

Uprzejmie wnoszę do Wysokiej Rady Naukowej Instytutu Matki i Dziecka w Warszawie o dopuszczenie lek. Justyny Filipowskiej do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

dr hab.n. med. Wojciech Cnota